

© 2014 Rianne Meijer
Omslagontwerp Janine Jansen
Omslagbeeld Hollandse Hoogte
Foto auteur Maria van Rooijen
Zetwerk Elgraphic bv, Vlaardingen
www.uitgeverijprometheus.nl
ISBN 978 90 446 2281 2

‘Ik vind het gewoon zo naar voor je.’ De buurvrouw haalt hoorbaar haar neus op. Tot een paar weken geleden kende ik het muizige mens dat nu in mijn portiek staat te snotteren alleen van in het voorbijgaan. We zeiden beleefd gedag wanneer we elkaar tegenkwamen op straat, veel verder ging onze relatie niet. Zoals dat gaat in een grote stad. Zoals ik het liefst heb dat al mijn sociale contact verloopt. Maar nu is alles veranderd.

Wanneer je graag in het middelpunt van de belangstelling staat, raad ik je aan nog voor je dertigste weduwnaar te worden. Mensen die je daarvoor nooit een blik waardig hebben gekeurd, zullen zich dan ineens verdringen om hun hulp aan te bieden. De bewijzen daarvoor stapelen zich inmiddels hoog op in de ijskast. Spaghetti bolognese van haar collega’s op school. Gekookte aardappelen, spinazie en twee slavinken – overgoten met een dikke laag jus – van de dame uit de straat op wier kat we ooit tijdens een vakantie hebben gepast. Soep in alle smaken en kleuren, afkomstig van familieleden en vage kennissen. Mensen nemen graag soep mee in geval van ellende. Kennelijk gaat er troost uit van eten waarop je niet hoeft te kauwen. Niet dat het ook maar ene reet helpt, natuurlijk. Alleen van de gedachte aan voedsel ga ik al bijna over mijn nek. Sowieso: wat verwachten ze nu precies van me? Dat ik me door een verzameling vrolijk gekleurde Tupperware-bakjes beter ga voelen? In plaats daarvan word ik met elke dag die verstrijkt kwader. Op iedereen die zo zijn best doet om me

te 'helpen'. Hun zogenaamd spontane bezoeken. De amper in te dammen stroom aan platitudes waarmee ze op de proppen komen.

'Red je het wel een beetje, Bram?'

'Als ik iets voor je kan doen, moet je het gewoon zeggen.' Of, mijn favoriet:

'Het lijkt nu allemaal heel zwart, maar je zult zien dat je hier uiteindelijk sterker uitkomt.' Er is niks louterends of positiefs aan ellende, maar toch schijnt iedereen me continu te willen overtuigen van het tegendeel. Ondertussen roepen ze allemaal om het hardst dat ze met me meeleven. Maar in hun ogen lees ik iets heel anders. Deze mensen komen helemaal niet voor mij. Het zijn de ramptoeristen die bij een groot ongeluk op de snelweg de kijkersfile vormen. Het zijn de meehuilers die na de gruwelijke verkrachting en dood van een tiener bloemen komen leggen bij haar huis of meelopen in een stille tocht terwijl ze het morsdode kind nooit hebben ontmoet.

'Erg, hè?' fluisteren ze verlekkerd tegen elkaar.

'Het was zo'n lief meisje. Waar gaat het naartoe met de wereld als zelfs onze dochters niet meer veilig zijn?'

Mijn vriendin is niet vermoord, in ieder geval niet door iets menselijks, maar dat maakt de aasgieren weinig uit. Uit alle hoeken en gaten komen ze tevoorschijn om me lastig te vallen. Ik kan nauwelijks mijn voordeur uitstappen of er springt er weer eentje met waterige oogjes of een trillende onderlip op mijn nek. En mensen al te snel afwimpelen kan niet, want dan ben ik onbeleefd. Gadverdamme. Alsof hun o zo oprechte medelijden niet gewoon nieuwsgierigheid is, vermengd met nauwelijks verhulde opluchting. Ik hoor het ze bijna tegen elkaar fluisteren als ik me op weg naar mijn werk door de straten haast, hopen dat niemand me staande zal houden.

'Zie je die jongen daar? Die heeft net zijn vrouw verloren. Zo

verschrikkelijk, ze was pas 28. Nooit iets mee aan de hand geweest. Maar toen werd ze ziek. Arme Bram.' Om 's avonds, als ze naar bed gaan, extra dicht tegen hun eigen man of vrouw aan te kruipen, eindeloos opgelucht dat het hun niet is overkomen. Ik snap niet dat ze niet doorhebben dat ze het alleen maar erger maken. Door hun bemoeienissen krijg ik geen seconde de kans om te ontsnappen aan de waarheid. Aan het feit dat ik geen vrouw meer heb om 's nachts tegenaan te liggen. Want mijn vrouw ligt in een kist, een paar meter onder de grond. Al een paar maanden, dus de eerste maden zullen zich inmiddels wel een weg naar binnen hebben geknaagd. Maar daar mag ik ook niet meer hardop over beginnen, want dat is morbide. Klootzakken. Wat weten zij ervan?

Toen haar moeder en zusje een dag na haar dood langskwamen om de uitvaart te plannen, gebeurde min of meer hetzelfde. Ronja had, toen duidelijk werd dat ze het niet zou redden, al vrij snel besloten zich te laten cremen en haar as dan ergens uit te laten strooien. Zij zag er niks in na haar overlijden in een graf te worden gestopt. Hoewel ze niet geloofde dat er nog iets was na de dood, vond ze het idee dat er aarde over haar lijk heen zou worden geschept eng en benauwend. Ik had op mijn beurt ook helemaal geen behoefte aan een plek waar ik haar ontbindende lichaam kon blijven bezoeken. Ik heb geen graf nodig, noch een urn met haar as op de vensterbank om aan haar te blijven denken. Als je erover nadenkt, is zo'n potje overblijfselen sowieso nogal macaber: wat moest ik met de resten van mijn verbrande geliefde? Er af en toe even aan ruiken in de hoop dat ik ergens nog een vleugje van haar lievelingsparfum opsnoef? Rot toch op.

Totdat haar moeder ging dwarsliggen. Dat kwam voor mij als een totale verrassing, ik kende Maria juist als meegaand en begrijpend. Veel meer dan mijn eigen ouders in ieder geval, die ik sowieso niet bij haar sterfbed had betrokken.

‘Ik wil naar haar toe kunnen gaan, Bram. Ronja was misschien wel jouw vriendin, maar ze was ook mijn dochter. Je kan dit niet zomaar in je eentje beslissen. Je hebt geen alleenrecht op verdriet om haar dood. Ze was niet alleen van jou, maar van ons allemaal.’

Het leek me beter die laatste opmerking te negeren, dus beet ik stevig op de binnenkant van mijn wang. Pas toen ik een roestige smaak proefde, ontspande ik mijn kaken een beetje. Voorzichtig gleed ik met mijn tong langs het gehavende vlees. Natuurlijk, ik had mijn zin kunnen doordrijven, of dat op zijn minst kunnen proberen. Ik had te berde kunnen brengen dat ik niet de enige was die haar wilde laten cremeren, maar dat het haar eigen laatste wens was geweest. Daarna had ik haar familie er fijntjes op kunnen wijzen dat zij juist degenen waren die alleen maar aan zichzelf dachten. Maar ik was zo moe en het laatste waar ik zin in had, was een wedstrijdje wie het meest van haar gehouden had, en het minst onbaatzuchtig was. Dus gaf ik het op. De rest van het gesprek liet ik wijselijk aan me voorbijgaan.

Een paar dagen later stond ik op de eerste rij van de aula van Zorgvlied te wachten tot ze mijn vriendin onder de grond zouden stoppen. De zaal was stampvol, er waren wel een paar honderd mensen komen opdagen. De meesten kende ik in ieder geval van gezicht, maar sommige van de aanwezigen waren onbekenden voor me. Zouden er eigenlijk ook mensen zijn die puur voor de lol begrafenissen van wildvreemden bezoeken? Het zou me niks verbazen.

‘Zullen we straks nog een rondje over het terrein lopen?’ hoorde ik iemand een paar rijen achter me net iets te hard fluisteren.

‘Annie M.G. Schmidt schijnt hier ook ergens te liggen.’ Ik spitste mijn oren in de hoop mezelf te kunnen martelen met de rest van hun stompzinnige gesprek, maar net op dat mo-

ment werd de muziek gestart. De plechtige klanken van Johann Sebastian Bachs *Ich habe genug* schalden door de ruimte. Zij had om 'Hallelujah' in de uitvoering van Jeff Buckley gevraagd, maar ik moest haar helaas teleurstellen. Zoals ik haar de laatste maanden zo vaak had teleurgesteld.

Voor iemand die zichzelf als rete-intelligent beschouwt, doe ik opvallend vaak domme dingen. Verhuizen in de hoop mijn treurige leven te ontvluchten, om maar iets te noemen. Alsof mijn ongeluk in ons huis in Oost zat en daar achter zou blijven wanneer ik vertrok. Gelul, natuurlijk. Ik heb mezelf gewoon meegenomen hiernaartoe. Vroeger lachte ik andere mensen uit als ze dergelijke pseudo-emotionele taal uitsloegen. Maar nu ik LIJD – in kapitalen – vind ik stiekem dat ik er recht op heb. Net zoals ik het totaal te rechtvaardigen vond de familie van mijn dode vriendin en mijn eigen ouders niet in te lichten over mijn verhuizing naar de Pijp.

Op de rouwkaart die ik mijn vader en moeder na lang twijfelen toch stuurde, was aanvankelijk geen antwoord gekomen. Twee dagen na haar begrafenis lag er alsnog een kaartje in de bus, zo'n vreselijk condoleanceclichédig, met een afbeelding van een wuivend veld vol lelies en een zeikerige gemeenplaats over verdriet en verwerking. Aan de binnenkant had mijn moeder in haar trillerige handschrift 'sterkte' neergepend, met daaronder 'papa en mama'. Sindsdien had ik niks meer van ze gehoord. Dat leek me overtuigend bewijs dat ze ook niet geïnteresseerd waren in mijn nieuwe adres. Wat moesten ze daar sowieso mee? Op zondagmiddag bij me op bezoek komen, kopje koffie en een schaal koekjes erbij? Mijn moeder kreeg haar calorieën het liefst in vloeibare vorm binnen en hoewel mijn vader zo veel koffie dronk dat het me verbaasde dat hij nog nooit een maagzweer had opgelopen, zag ik hem hier niet

in zijn dure pak gezellig op de grond zitten keuvelen over onbe-nulligheden. Ik had die mensen niets te vertellen en andersom gold duidelijk hetzelfde.

Mijn voormalige schoonmoeder dacht daar helaas anders over. In het begin belde ze me bijna elke dag, naar eigen zeg-gen ‘om mij te steunen’, maar meestal begon ze al te janken voordat ik een woord had uitgebracht. Hoewel ik het in de tien jaar daarvoor bijzonder goed met haar had kunnen vinden – beduidend beter dan met mijn eigen ouders, in ieder geval, al kon je je afvragen of dat nou echt iets betekende – had ze nu een talent ontwikkeld constant net het verkeerde te zeggen. In de periode dat ik nog wel opnam, probeerde ik zo weinig mo-gelijk op haar jammerklachten te reageren en mijn gedachten daarover helemaal voor mezelf te houden.

‘Hadden ze mij maar genomen in plaats van mijn kind!’ Tsja, bijna anderhalf jaar lang had ik hetzelfde gehoopt maar vreemd genoeg was Ronja’s ziekte toch niet op mij overgesprongen.

‘Ze was nog zo jong. Waarom is de wereld zo verdomde on-eerlijk?’ Omdat de wereld nou eenmaal zo in elkaar zit, maar het leek me niet dat Maria dat wilde horen.

‘Je hebt geen idee hoeveel pijn het doet een kind te verlie-zen!’ Ik vermoedde dat ik daar een aardig idee van had. En sinds wanneer was onze rouw een wedstrijd geworden? Als we zo be-gonnen, dan konden we wellicht ook het feit meenemen dat zij nog steeds één dochter overhad en ik mijn grote liefde voor-goed kwijt was. Wie was hier nu precies het zieligst, Maria?

Nadat ik de dagelijkse extra portie ellende een paar weken had verdragen, besloot ik dat er een einde aan de situatie moest komen. Dus deed ik het enige wat ik kon bedenken. Ik nam mijn mobiel gewoon amper meer op. Inmiddels hing Maria nog maar een tot twee keer per week aan de telefoon, dus mijn tactiek had nog gewerkt ook. Aanvankelijk luisterde ik braaf haar voicemailberichten af, maar belde zelden terug. Later deed ik zelfs dat niet meer. Mijn schoonmoeder was een con-

stante herinnering aan wat ik had verloren, ik werd daar zonder haar constante gezeur al vaak genoeg op gewezen.

‘Het balkon staat pal op het zuiden, dus u heeft hier altijd zon,’ had de makelaar lovend geroepen toen ik de studio een halfjaar geleden kwam bekijken. De hysterisch blijde man – gekleed in een gekreukeld kostuum dat strak om zijn borst spande, en met veel te veel gel in zijn haar – had daarna in rap tempo alle andere voordelen van de woning opgesomd.

‘Natuurlijk, veertig vierkante meter is niet veel, maar prima voor een man alleen. Door de open ruimte lijkt het bovendien veel groter, vindt u niet? En dan zijn er de raampartijen, vanzelfsprekend allemaal met dubbelglas. Wilt u de keuken nog zien? Kijk, prachtige hoogglans witte frontjes – allemaal van het beste materiaal. De apparatuur is ingebouwd. Bent u een beetje een keukenprins?’

Bijna barstte ik in lachen uit. Die vent moest eens weten dat ik al eeuwenlang geen enkele maaltijd meer zelf had bereid. Als ik al iets wilde hebben, haalde ik dat wel ergens en at ik het onderweg naar huis op. Waarom zou ik aan een tafel gaan zitten en net doen alsof ik het gezellig had? Mezelf hield ik daarmee niet voor de gek en verder zag ik toch amper andere mensen.

‘Meneer?’ De makelaar keek me met zijn varkensoogjes vragend aan.

‘Ik vroeg of ik u nog ergens mee kon helpen of dat u zo wel een goed beeld heeft van het appartement? Is het een beetje waar u naar op zoek bent?’ Hij knipoogde. ‘Een betere *bachelor pad* kan ik me eerlijk gezegd niet voorstellen.’ Daarna kreeg ik een por in mijn zij.

‘Ik ben stiekem best jaloers op u. Hartstikke leuk hoor, zo’n vrouw en twee kinderen, maar om gewoon weer 24 uur per dag mijn eigen ding te kunnen doen; man, wat een weelde zou dat zijn. Geweldige locatie ook, zo vlak bij het centrum. De meeste

mensen zouden een moord doen om zo dicht bij het Leidseplein te kunnen wonen. En de dames houden wel van een beetje luxe, hè? U zult ze van u af moeten slaan.'

Ik wilde helemaal geen 'dames' van me af meppen, noch mee naar huis nemen, en ik wilde al helemaal niet van de zon op mijn balkon genieten, maar dat ging ik deze kerel niet aan zijn neus hangen. Als ik het probeerde zou hij er toch niets van begrijpen. De nitwit. Vervolgens dacht ik aan hoe Ronja me altijd op mijn kop had gegeven als ik me openlijk ergerde aan de stupiditeit van anderen.

'Doe niet zo lullig, Bram. Die mensen kunnen daar net zo weinig aan doen als jij aan het feit dat je zo intelligent bent, hoor.' Daar mocht ze misschien gelijk in hebben, maar zij is doodgegaan en heeft me met ze achtergelaten. Alsof het mijn schuld is dat hun domme geklets me op de zenuwen werkt.

Ondanks de irritante makelaar, kocht ik de 'perfecte bachelor pad' toch maar. Alles was beter dan daar te blijven, alleen in het huis waar we jaren met z'n tweeën hadden gewoond. Elke vlek op de muur, ieder geluid, alles herinnerde me aan Ronja en hoe gelukkig ik met haar was geweest. Dus vertrok ik: weg van onze gezellige flat met de grijze plofbank, de velours gordijnen en de enorme houten eettafel die we gebruikten om aan te eten en te werken en af en toe voor een spontane sekspartij. Voortaan woonde ik in een moderne, spierwitte box, voorzien van allerlei technische snufjes waar ik nooit gebruik van zou maken. Onze oude meubels liet ik ophalen door de kringloopwinkel, nieuwe spullen had ik amper gekocht. Alsof ik Gautama Boeddha zelf was, liet ik al mijn bezittingen achter me. Dat klinkt bijna spiritueel, behalve dat ik een tyfushekel heb aan religie en alles wat daarmee samenhangt. Alsof het niet al treurig genoeg is dat je een zelfverzonnen God nodig hebt om je staande te houden, val mij er alsjeblieft niet ook nog mee lastig. God bestaat niet en als hij dat wel deed, was het een lul.